

КУ «Лисичанський методичний центр»
КЗ «Лисичанський дошкільний навчальний заклад
(ясла-садок) № 4 «Росинка»

*Засідання міського методичного
об'єднання
музичних керівників*

*Музично – дидактичні ігри,
як складова розвитку
творчих здібностей дошкільників*

Підготувала:

Кучер О.М.

вихователь-методист

м. Лисичанськ
06.02.2019 р.

Музичний керівник – творчий педагог, який володіє методикою музичного виховання, з захопленням вчить дітей співу, танцям. Музичне виховання і навчання не тільки духовно впливає на дітей, а й зміцнює їх фізичні сили. Музика створює життєрадісний настрій, підвищує тонус м'язів, активізує діяльність всього організму.

У музичній залі проходять цікаві заняття і чудово підготовлені свята та розваги. Казкові персонажі, участь в хороводах, забавах та іграх породжує яскраві враження у дитини.

«У грі розкриваються творчі здібності особистості. Без гри нема і не може бути повноцінного розумового розвитку. Гра – це іскра, яка запалює вогонь допитливості.»

Для того щоб прищепити малюкам інтерес і любов до музики в доступній і зрозумілій формі, використовують музично-дидактичні ігри.

Музично-дидактичні ігри - це навчальні матеріали, які дають змогу допомагати дітям в ігровій формі комплексно сприймати музичні твори, викликати у дітей зорову, слухову і рухову активність і тим самим розширювати їхнє сприймання музики у цілому.

Застосування музично-дидактичних ігор на заняттях дає змогу провести його найбільш змістовно. В грі діти швидше засвоюють вимоги програми по розвитку співочих умінь і музично-ритмічних рухів, і навіть в області слухання музики досягають більших результатів. Іноді музично-дидактичні ігри проводяться на занятті як окремий вид діяльності. Такі ігри мають навчальний характер. Дидактичні ігри на музичних заняттях починаємо проводити з першої молодшої групи. Ці ігри здебільшого пов'язані із застосуванням

наочності. В групах старшого дошкільного віку основним матеріалом дидактичних ігор стають музичні іграшки і інструменти, настільно-друковані ігри, а також використовуються і технічні засоби навчання.

Основне значення музично-дидактичних ігор - формувати у дітей музичні здібності в доступній ігровій формі, допомогти їм розібратись в співвідношенні звуків за висотою, розвивати в них чуття ритму, тембровий і динамічний слух, прагнення до самостійних дій із застосуванням знань, отриманих на музичних заняттях.

Музично-дидактичні ігри збагачують дітей новими враженнями, розвивають у них ініціативу, самостійність, здатність до сприйняття, розрізненню основних властивостей музичного звуку. Ігри повинні бути прості і доступні, цікаві і привабливі. Тільки в такому випадку вони стають своєрідним збудником бажання дітей співати, слухати музику і танцювати.

Види музично-дидактичних ігор

Спокійні - діти прослуховують музичні твори. Їх завдання полягає в тому, щоб з місця, правильно визначити мелодію.

Рухливі - побудовані на принципі рухової активності, динамічності, швидкості і спритності. Малюкам потрібно реагувати на музику певними діями.

Хороводного типу - підходять для великої кількості учасників. Змагаються один або два кола-хороводу. Приміром, діти першого кола повинні відгадати звучання мелодії низького регістру, а малюки другого - високого і т. д.

Іноді музично-дидактичні ігри розподіляються на підставі виду музичної діяльності, який засвоюється з їх допомогою. Виділяють три

групи музично-дидактичних ігор: для розвитку музичного сприйняття, для розрізнення характеру музики, елементів зображальності і засобів музичної виразності.

Оскільки одним з основних завдань музичного виховання дітей є розвиток музичних здібностей, можна кваліфікувати ігри саме на цій підставі – їх можливостям в розвитку кожної з трьох основних музичних здібностей: відчуття ладу, музично-слухових уявлень і відчуття ритму.

Музично-дидактичні ігри в процесі співу

Музично-дидактичні ігри, які використовуються у процесі співу, допомагають вчити дітей співати виразно, не примушено, вчать брати дихання між музичними фразами, втримувати його до кінця фрази.

В дитячому садку дошкільники співають пісні різного характеру. Поступово діти починають розуміти: для того щоб передати той чи інший настрій в пісні, треба виконувати їх по-різному: одні пісні відривчасто або протяжно, інші легко або наспівно.

Немалу роль в розвитку у дітей слуху та ритму грають розпівки, які включають в себе деякі музично – дидактичні ігри. Вони проводяться на музичних заняттях до розучування будь-якої пісні.

За звичай для розпівок беруть нескладні музичні фрази із знайомих дітям пісень. Одночасно вони можуть проплескувати ритмічний малюнок в подальшому стукати його музичним молотком, на бубні або металофоні.

В середній групі діти повинні самостійно виконати ритмічний малюнок поспівки на одному звуці якого-небудь музичного інструменту (металофоні, тріолі, губній гармошці). музично-дидактичних іграх дітей цього віку можуть бути використані і ударні інструменти: різні брязкальця, трикутники, бубни.

В старших групах проводиться більш різноманітна робота по розрізняттю звуків по висоті і тривалості. Рух мелодії вгору, вниз можна проілюструвати на музичних сходинках, на музичній дорозі, разом з веселими нотками.

Музично-дидактичні ігри в процесі слухання музики

В процесі слухання музики діти знайомляться з інструментальними, вокальними творами різного характеру вони переживають певні почуття. Для того, щоб дитина краще розуміла музичний твір, могла зіставити музичні образи, слова треба використовувати музично-дидактичні ігри. Це дає можливість дітям кілька разів слухати один і той же твір в ненав'язливій формі.

Завдяки іграм діти закріплюють пройдений матеріал, знання про різні музичні інструменти, залучаються до уміння розрізняти і пізнавати танець, колискову, марш і їх частини.

Музично-дидактична гра включає зорову наочність (картки, картинки з пересувними деталями). Розрізнення властивостей музичних звуків (висота, динаміка, тембр) лежить в основі музично-сенсорних здібностей.

Розвиток музично-сенсорних здібностей є засобом активізації слухової уваги дітей, накопичення первинних орієнтувань в мові музики.

Музично-дидактичні ігри в процесі музично – ритмічних рухів

Одним з видів музичної діяльності дітей являються ритмічні рухи. В процесі танцювальних рухів у дітей розвивається музично-слухове сприйняття. Дітям доводиться постійно вслухуватися в музику для того, щоб точно виконувати рухи. У музично-дидактичних іграх використовуються іграшки, яким діти охоче наслідують.

Ігрова форма розучування рухів допомагає дитині правильно виконувати ритмічний малюнок. Музично-ритмічна діяльність дітей проходить успішніше, якщо навчання елементам танцювальних рухів здійснюється в поєднанні з музично-дидактичними іграми з виконанням творчих завдань.

Результативність навчання створюється тоді, коли вихователь сам бере активну участь в цій грі, стає її повноправним учасником. Гра прекрасна форма діяльності яка сприяє набуттю вміння наблизити, викликати прихильність до себе всіх дітей, у тому числі і малоактивних. Організовуючи музичні ігри, необхідно надавати дітям більше самостійності. Практика показує, що чим більше довіряєш дітям, тим свідоміше, добросовісніше їхнє відношення до дорученого. Наведу декілька прикладів.

Музично – дидактичні ігри для дітей молодшого та середнього дошкільного віку

Музично-дидактична гра «Голоси великих і маленьких»

- **Мета:** розвиток здатності до розрізнення та відтворення звуків різної висоти.

- **Ігровий матеріал і обладнання:** комплект карток «Великі та маленькі тварини».
- **Дії дітей:** знаходження пар образів «доросла тварина – його дитинча»; виконання відповідного звуконаслідування у високому («дитинча») або низькому («доросла тварина») регістрі з різними інтонаціями; виконання рухів відповідно до характеру образу.

Музично дидактична гра «Весело – сумно»

- **Мета:** Розвиток у дітей уявлення про характер музики (весела – сумна)
- **Ігровий матеріал:** Ілюстрації веселого і сумного зайчика та веселої і сумної ляльки..
- **Хід гри:** Діти слухають п'єсу веселого або сумного характеру. Дитина знаходить і показує відповідну ілюстрацію, потім характеризує музику.

Музично дидактична гра «Теремок»

- **Мета:** Розвиток музичної пам'яті.
- **Ігровий матеріал:** ілюстрації до казки.
- **Хід гри:** Музичний керівник розповідає музичну казку «Теремок», характеризуючи героїв казки музикою. У кінці казки діти знову прослуховують музику героїв і відгадують її.

Музично – дидактична гра «Що потрібно музиканту»

- **Мета:** Розвиток у дітей мислення і закріплення знань про музичні інструменти.
- **Ігровий матеріал:** Ілюстрація музиканта і картки різних речей разом з музичними інструментами.

- **Хід гри:** Діти відбирають картки з музичними інструментами, називають їх і ставлять поруч з музикантом. Далі можна пропонувати дитині показати гру на відгаданому інструменті.

Музично – дидактичні ігри для дітей старшого дошкільного віку

Музично – дидактична гра «Високі, середні та низькі звуки» (рухова гра)

- **Мета:** закріплення знань дітей про музичні регістри, розвиток звуковисотного слуху та музичної пам'яті.
- **Хід гри:** Під час марширування по колу уважно слухають музику. Коли звучать низькі звуки - діти присідають, а коли високі - марширують з піднятими вгору руками, а якщо в середньому регістрі, марширують, руки на поясі.

Музично – дидактична гра «Голосно – тихо заспіваємо»

- **Мета:** Розвиток діатонічного слуху.
- **Ігровий матеріал.** Іграшка (ведмедик, зайчик або інша іграшка).
- **Хід гри.** Діти вибирають водящого. Він виходить з кімнати. Всі домовляються, куди сховати іграшку. Водящий повинен знайти її, керуючись силою звучання пісні, яку співають всі діти (звучання посилюється при наближенні до місця, де знаходиться іграшка, або зменшується при віддаленні від неї). Якщо дитина успішно виконала завдання, то при повторенні гри вона має право сама заховати іграшку.

Музично – дидактична гра «Малюємо музику»

- **Мета:** Розвиток музичного уявлення, вміння співвідносити рух музики з малюнком.

- **Ігровий матеріал:** Картки із зображенням графічних малюнків.
- **Хід гри:** Музичний керівник грає мелодію, а дитина вибирає відповідно музики картку і показує дітям, пояснюючи свій вибір і характеризує музику.

Музично – дидактична гра «Звуки тиші»

- **Мета:** Розвиток уявлення, мислення, фантазію. Вміння розрізняти різноманітні звуки.
- **Ігровий матеріал:** Планшет з двома балконами: зеленим і фіолетовим. Картки із зображенням метелика, пташки, їжачка, листочків.(жива і не жива природа) А на інших: кран, годинник, холодильник, чайник. (предмети побуту)
- **Хід гри:** Музичний керівник розказує про різні звуки, які нас оточують, а потім пропонує розподілити картки на зелений балкончик природні звуки (шелест листя, шерхіт їжачка, крил метелика, спів птахів), на фіолетовий побутові звуки (свист чайника, шум холодильника, годинника)